

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. IV. Explicantur alia duo quæ restant examinaanda, quid scilicet sit
contingens, & quotuplex sit futurum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

aliquid producat in tempore, quod prius, prioritate temporis, & durationis, non fuit in eis determinatum, nec consequenter futurum. Dixi *prioritate temporis*, quia in sententia Thomistarum, nulla creatura potest in actum exire, nisi prius natura fuerit à Deo ad operandum determinata.

15. Ad secundam partem Majoris similiter dicendum est, nihil posse esse futurum per ordinem ad causam primam infallibilem, & immutabilem, quod non ponatur aliquando in tempore: per ordinem tamen ad causas secundas fallibiles, & contingentes, non repugnat quod aliquis effectus sit futurus, qui tamen nunquam erit praesens & existens, ut colligitur ex Aristotele 2. de Generat. text. 64. ubi dicit, *Futurus quis incedere, non incedet.* Quia interdum determinatio illa, qua quis volendo incedere, faciebat futuram deambulationem, vel mutatam à voluntate, vel impeditur ab alio, ne fortiatu suum effectum. Idem docet S. Thomas 1. Periherm. cap. 8. lect. 13. Quare mirum est Suarem, in doctrina Aristotelis & D. Thomae esse adeo peregrinum, ut pro absurdo & inconuenienti reputet quod uterque apertissime tradit.

§. IV.

Explicantur alia duo qua restant examinanda, quid scilicet sit contingens, & quomplex sit futurum.

16. **V**T clare percipiatur quid sit contingens, supponendum est ex Ferrariensi 1. contra Gent. cap. 67. effectum necessarium, & contingentem, dupliciter posse considerari: scilicet sub ratione entis, & sub ratione effectus. Primo modo consideratur absolute in seipsis: secundo autem, per comparationem ad causas. In prima consideratione dicitur necessarium, id quod quantum est ex propria natura, non potest deficere, uti caelum, & Angelus, quae ab intrinseco petunt conservari in esse, ex suppositione quod fiant, quia carent principio corruptionis inclinante ad illorum non esse: cum quo tamen stat, quod ab extrinseco annihilari possint, Deo suspendente concursum. Contingens autem dicitur, quod quantum est ex propria natura, deficere potest, quod etiam corruptibile ab intrinseco dicitur, eod quod habeat intrinsecum principium, inclinans ad illius non esse, scilicet materiam primam, quae appetendo formam contrariam, ex consequenti appetit illius non esse; & illa necessitas, & contingentia est essentialis, & invariabiliter conueniens rebus: ita ut in quocumque statu res contingens ponatur, sit semper contingens, & necessaria, semper necessaria. In secunda autem consideratione, effectus necessarius dicitur ille, qui procedit à causa necessaria, immutabiliter agente, & quae ab alia causa impediti non potest: contingens vero dicitur ille, qui procedit à causa quae impediti potest, & consequenter, etsi causa aliquando in eius productionem inclinet, potest tamen non evenire.

17. Notat tamen ibidem Ferrariensis, effectum contingentem, in ratione effectus, per ordinem ad causas posse considerari dupliciter. Primo quantum ad naturam effectus: secundo quantum ad modum. Sub prima consideratione, semper ei conuenit contingentia; quia in quocumque statu sit, semper est effectus causae impedi-

A bilis: consideratus autem quantum ad modum efficiendi, aliquando habet modum contingentiae, aliquando necessitatis: primum quantum est intra causam, quia etsi sit inclinata ad eius productionem, potest non evenire: secundum autem habet, quantum est extra causas; quia omne quod est, dum est, necesse est esse, ex suppositione, & in sensu composito, non absolute, seu in sensu diuiso. Ex quibus omnibus colligi potest haec definitio contingentis: *Contingens est id quod habet esse in causa impeditibili, sive ab intrinseco, sive ab extrinseco.*

B Circa tertium quod examinandum restat, dicendum est, futurum primo dividi in absolute, & conditionatum. Primum est cuius futuritio à nulla conditione non futura dependet. Dixi *non futura*, quia si conditio à qua pendet, futura sit, non ideo amittit rationem futuri absolute; ut constat in Incarnatione Christi, quae habuit dependentiam à peccato Adam; quia tamen peccatum erat futurum, ideo Incarnatio etiam absolute futura erat.

Futurum conditionatum, est illud quod absolute non erit, esset tamen si aliqua conditio poneretur: ut si *Iudas ageret penitentiam, veniam consequeretur. Si Christus predicasset Evangelium Tyrus, & Sydonis, illi credidissent, & egissent penitentiam.*

C Rursus hoc futurum est duplex: Unum quod eum conditione nullam connexionem habet, & solet appellari *disparatum*. Aliud quod cum illa, aliqua connexionem connectitur. Exemplum primi, *Si capra saluet, arbor florebit. Si gallus cantet, Turca converteretur.* Secundum quod non disparatum vocatur, est multiplex. Unum quod cum conditione, metaphysica certitudine est connexionem, quale est illud in nostra sententia: *Si Deus voluntatem creatam ad penitendum praeueat, penitebit.* Aliud quod cum conditione habet connexionem certam tantum moraliter, consistentem in hoc, quod conditione posita, semper eveniet, licet possit physice non evenire, etiam in sensu composito: v. g. *Si homo gravi tentatione succumbet, & speciale gratia non adiuuetur, tentationi succumbet.* Licet enim possit potentia physice resistere, abique speciali gratia Dei, gravi tentationi contra praeccepta naturalia, moraliter tamen non potest, sed semper succumbet. De quo in Tractatu de gratia. Aliud est quod cum conditione habet connexionem tantum probabilem, v. g. *Si fuerit mater, diligit filium. Si Petrus constitutus in necessitate, à Paulo sibi amicissimo eleemosinam petat, accipiet.* In quibus tantum probabiliter, futura cum conditione connectuntur; & hoc conditionatum probabile, suscipit magis aut minus, iuxta plura, vel pauciora probabilitatis motiva.

ARTICULUS II.

An sit in Deo certa & infallibilis futurorum contingentium scientia?

Quidam antiqui Philosophi futurorum contingentium praescientiam Deo denegarunt. Ex illorum numero insignis est maximè Cicero, qui libro 2. de divinatione, notitiam adimit Deo horum futurorum, quae à causis liberis pendent. Com-